

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на здравеопазването

2.7.2025 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Въз №	51-554-06-2195
Датум	02 / 07 / 2025

01
09
X

X 02-01-288/02.07.2025

Signed by: ELEONORA KRASIMIROVA SOTIROVA

ЧРЕЗ

Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО

Г-Н ДЕЯН ДЕЧЕВ

НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ ПГ

„БСП – ОБЕДИНЕНА ЛЕВИЦА“

На Ваш изх. № 51-554-06-2195/12.06.2025 г.

Наш вх. № 02-01-288/13.06.2025 г.

Относно: бюджетни мерки и финансови ангажименти, предвидени в Националната програма за развитие „България 2030“ и свързаната Национална здравна стратегия 2030 за справяне с хроничния недостиг на медицинските сестри в България

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КИСЕЛОВА,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДЕЧЕВ,

Във връзка с постъпилия в Министерството на здравеопазването въпрос относно бюджетни мерки и финансови ангажименти, предвидени в Националната програма за развитие „България 2030“ и свързаната Национална здравна стратегия 2030 за справяне с хроничния недостиг на медицинските сестри в България, Ви информирам за следното:

Ролята на държавната регулация в управлението на човешките ресурси е ограничена. Основните причини за това са свързани с наличието на пазар на труда в здравеопазването,

възможността за личен избор на медицинските специалисти къде да започнат работа, икономическата автономност на лечебните заведения, водеща до пряка отговорност за осигуряване и задържане на медицински персонал, автономията на висшите училища, обучаващи по специалности, свързани със системата на здравеопазване и редица други фактори. Предвид това, за обучението и оптималното разпределение на човешките ресурси в сектор „Здравеопазване“ е необходимо създаване на благоприятна среда, предоставяща възможности и стимули, които да мотивират младите хора да се обучават и развиват в конкретна медицинска професия и/или следдипломна специалност в здравеопазването.

Независимо, че министърът на здравеопазването отговаря като цяло за политиката в сектора, той има преки правомощия само по отношение на възнагражденията в лечебните и здравни структури, които са второстепенни разпоредители с бюджет. С бюджета на Министерството на здравеопазването за 2025 г. е осигурено увеличение на възнагражденията на работещите в тези структури в размер на 5 на сто, а с ПМС № 45/2025 г. са осигурени допълнителни финансови средства за увеличение на възнагражденията на работещите лекари и медицински специалисти в държавните психиатрични болници.

Министърът на здравеопазването няма правомощия да определя минималните възнаграждения в държавните и общински лечебни заведения, тъй като това е в правомощията и отговорностите на техните административни ръководства и е в рамките на тяхната оперативна самостоятелност. Оперативното управление на лечебните заведения се осъществява от органи на управление – съвет на директорите/управител, в чиито правомощия е осигуряване на необходимия брой медицински специалисти, утвърждаване на всички вътрешни правила и адекватна финансова политика по отношение на трудовите възнаграждения, целяща създаване на условия за нормалното им функциониране като лечебни заведения. Като самостоятелно юридическо лице всяко лечебно заведение има разработени свои правила за работна заплата, въз основа на които се начисляват работните заплати на работещия персонал, като възнагражденията са съобразени с финансовото състояние на съответното дружество. Работните заплати на медицинския персонал се определят съгласно разработена през 2019 година Методика за образуване на разходите за персонал и работните заплати на медицинския и немедицинския персонал в държавните и общинските лечебни заведения. Същата има за цел гарантиране на справедливост и прозрачност при определяне на заплатите на работещите в държавните и общинските лечебни заведения за болнична помощ и даване на насоки относно реда и начина на образуване на разходите за персонал.

Основен инструмент за регулиране на възнагражденията в сектора е наличието на Колективен трудов договор. Министърът на здравеопазването не участва пряко в колективното преговаряне, не е страна по договора, но активно насърчава социалния

диалог, посредничи и координира преговорите за сключването на нов Колективен трудов договор. Това са действията, които може да предприеме министърът в съответствие с нормативната уредба. На този етап са предприети всички действия, за да може да бъде сключен нов Колективен трудов договор в сектор „Здравеопазване“, с който се надявам голяма част от очакванията за увеличаване на възнагражденията да бъдат постигнати.

В допълнение бих искал да Ви информирам, че в Народното събрание предстои разглеждане на Проект на решение за приемане на действия за трайно повишение на доходите на медицинските специалисти, № 51-554-02-228, внесен от група народни представители на 30 май 2025 г., по което Министерството на здравеопазването изрази становище.

В изпълнение на Решение на Народното събрание Министерството на здравеопазването разработи Стратегия за предприемане на мерки и действия за подобряване осигуреността на системата на здравеопазването на Република България с медицински сестри и акушерки и за увеличаване най-малко с 30 на сто на броя на правоспособните медицински сестри и акушерки за периода до 2030 г. (Стратегията). В Приоритет 1 на Стратегията „Повишаване привлекателността на професията „медицинска сестра““, подприоритет 1 „Стимулиращо и справедливо заплащане, съобразено с естеството на дейност и натовареността“ е включена Политика 1.1.1. „Осигуряване на минимално основно трудово възнаграждение на медицинските сестри и акушерките в размер на 90 на сто от средната работна заплата в България или регламентираното в чл. 55, ал. 2, т. 3б от Закона за здравното осигуряване, което е по-благоприятно“. Както е отбелязано в Стратегията, увеличаването на трудовите възнаграждения на медицинските сестри е една от най-важните стъпки за повишаване привлекателността на професията. Без реализирането на тази политика останалите усилия и действия не биха дали резултат. Предвид посочените по-горе правомощия на министъра на здравеопазването, към посочената политика в Стратегията е предвидена Мярка „Осигуряване на минимално основно трудово възнаграждение на медицинските сестри и акушерките, назначени във второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването в размер на 90 на сто от средната работна заплата в страната“. Средствата за осигуряване на необходимото минимално основно трудово възнаграждение за всички длъжности за медицински сестри и акушерки във второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването бяха заявени в проектобюджета на Министерството на здравеопазването за 2025 г. на основание Решението на Народното събрание, но не са одобрени в бюджета на ведомството за 2025 г.

Министерството на здравеопазването работи активно за увеличаване приема на студенти по специалност „Медицинска сестра“. В резултат на усилията на министерството

с Постановление на Министерския съвет, специалността „Медицинска сестра“ стана защитена специалност по реда на Закона за висшето образование, като студентите по нея ще бъдат освободени от такси в държавните висши училища. Министерството на здравеопазването ежегодно предлага на Министерството на образованието и науката при утвърждаване броя на приеманите за обучение студенти и докторанти във висшите училища и научните организации на Република България да се увеличи максимално броят на местата за студенти по специалност „Медицинска сестра“ в рамките на капацитета на висшите училища. Броят на местата за студенти по специалност „Медицинска сестра“ за учебната 2024/2025 г. за първи път от 20 години достигна 1000 (вместо предвидените първоначално 883). По изрично настояване на Министерството на здравеопазването за следващата учебна 2025/2026 година за първи път са утвърдени 1200 места за студенти – медицински сестри (вместо предвидените първоначално 953).

Министерството на здравеопазването полага усилия за систематично утвърждаване на имиджа на професията „медицинска сестра“. В тази връзка Министерството на здравеопазването категорично се противопостави на направеното предложение от Сдружението на медицинските университети в Република България да се редуцира срокът на обучението на медицинските сестри от 4 на 3 години. Това е един от отрицателните примери за представянето на тази професия в обществото като нискоквалифицирана, което не отговаря на истината. Професията „медицинска сестра“ се е развила много не само спрямо времето отпреди 40-50 години, но дори и в сравнение с 20 години назад, което е констатирано и от Европейската комисия, която през 2024 г. прие Делегирана Директива (ЕС) 2024/782 на Комисията от 4 март 2024 година за изменение на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета. Предстои актуализиране на единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалност „Медицинска сестра“ в съответствие с научните и техническите постижения при тази професия, налагащи актуализиране на учебните дисциплини, както и на знанията и уменията, които медицинските сестри следва задължително да придобият в резултат на обучението си.

Една от най-важните мерки за задържане на младите лекари и други медицински специалисти (включително медицинските сестри) в страната е възможността за професионално развитие. По тази приоритетна цел Министерството на здравеопазването работи активно чрез създаване на привлекателни условия за придобиване на специалност, включително и за медицински сестри. Тези медицински специалисти могат да специализират по редица клинични и неклинични специалности като: Анестезиология и интензивни грижи, Операционна и превързочна техника, Спешна медицинска помощ, Педиатрични здравни грижи, Психиатрични здравни грижи, Гериатрични здравни грижи, Консултант по проблемите на майчинството и развитието на новороденото, Болнична

хигиена (превенция и контрол на инфекциите), Медицинска педагогика и др. Министерството на здравеопазването подпомага процеса на придобиване на специалност чрез ежегодно определяне на места за специализанти, финансирани от държавата, включително за медицински сестри.

С цел създаване на допълнителни стимули за лекарите, лекарите по дентална медицина, медицинските сестри и акушерките да избират да специализират по специалности, при които се отчита недостиг на национално ниво или в области с регионален недостиг на специалисти, Министерството на здравеопазването разработи и изпълнява проект BG05SFPR002-1.014-0001 „Насърчаване на специализацията по специалности и в области с недостиг на специалисти“ в рамките на Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027 г. По този проект на специализантите, включително на медицинските сестри – специализанти, се предоставя финансов стимул в размер на 2,5 минимални работни заплати над получаваното месечно възнаграждение за всеки месец на обучение до приключване срока на специализация. С проекта се цели подпомагане процеса по осигуряване на здравната система с достатъчно медицински специалисти и преодоляване на диспропорциите в териториалното им разпределение, включително се цели да се мотивират медицинските сестри и акушерките да изберат да продължат своето обучение по специалности с дефицит на кадри на национално и регионално ниво, включително по специалност Педиатрични здравни грижи от медицинските сестри.

Уверявам Ви, че усилията за увеличаване на възнагражденията и за подобряване на условията на труд на медицинските сестри, както и за разширяване на приема и подобряване на качеството на обучение по специалността „медицинска сестра“ ще бъдат постоянен приоритет за Министерството на здравеопазването.

С уважение,

1.7.2025 г.

X Силви Кирилов

Signed by: Silvi Kirilov Petrov

ДОЦ. Д-Р СИЛВИ КИРИЛОВ, ДМ

Министър на здравеопазването